در ۹ ماهه سال جاری نسبت به همین بازه زمانی در سال گذشته صورت گرفت؛

کاهش ۳۵ درصدی ارزبری واردات گندم

در یک سال اخیر واردات گندم، کاهشی ۹۵۵ هزار تنی یا ۴۹۵ میلیون دلاری داشته است

ابوالفضل نسائی / ایران

گزارش

امین محمودی
خبرنگار

گندم یکی از کالاهای اساسی کشاورزی محسوب می‌شود که سهم زیادی در امنیت غذایی کشور دارد. از این رو تأمین این محصول از طریق تولید و واردات از اهمیت بسزایی برخوردار است.

آن‌طور که وزارت جهاد کشاورزی و بنیاد گندمکاران اعلام کرده تا پایان سال زراعی گذشته از مجموع ۱۳ میلیون و ۵۰۰ هزار تن گندم تولیدی در کشورمان ۱۰ میلیون و ۳۸۰ هزار تن آن توسط دولت خریداری شده است.

به طوری که وزارت جهاد کشاورزی اعلام کرده بیشترین میزان گندم از کشاورزان استان‌های خوزستان، فارس، ایلام، بوشهر، کرمان، هرمزگان، کرمانشاه، سیستان و بلوچستان، خراسان جنوبی و کهگیلویه و بویراحمد به این وزارتخانه تحویل داده شده است.

طی هفته‌های گذشته قرار بود رسماً نرخ خرید تضمینی گندم توسط وزیر جهاد کشاورزی اعلام شود به‌طوری که گمانه‌زنی‌ها حاکی از آن است که بالاخره قرار است قیمت ۱۹ هزار و ۵۰۰ تومان برای خرید تضمینی هر کیلوگرم گندم از کشاورزان تعیین شود تا کشورمان بتواند به‌صورت کامل خودکفا شود.

تولید گندم در ۶ میلیون هکتار از اراضی کشاورزی

طبق اعلام مسئولان، متوسط عملکرد گندم آبی بین ۴.۲ تا ۴.۵ میلیون تن و گندم دیم بین ۱ تا ۱.۲ میلیون تن است که در مقایسه با متوسط دنیا عملکرد پایینی نیست اما در مقایسه با کشورهای توسعه‌یافته، رقم اندکی است.

تنها برخی کشاورزان خبره کشور توانسته‌اند تولید ۱۰ تا ۱۳ تن در هکتار داشته باشند که بسیار محدود است.

البته برخی کارشناسان و مسئولان بخش کشاورزی، دلیل عملکرد پایین کشت گندم در کشور را اقلیم گرم و خشک، کاهش بارندگی‌ها و افزایش تبخیر عنوان کرده‌اند که باعث محدودیت در تولید این محصول شده است اما دولت تلاش دارد با سیاست‌های مختلف، تولید در واحد سطح را افزایش دهد.

در وضعیت فعلی گندم مورد نیاز کشور در ۶ میلیون هکتار از اراضی کشاورزی تولید می‌شود که ۴ میلیون هکتار آن اراضی آبی و ۲ میلیون هکتار دیگر مربوط به اراضی دیم هستند.

جزئیات واردات گندم در ۹ ماهه سال جاری

آمارهای گمرک در ۹ ماهه سال جاری گویای آن است که ۲ میلیون و ۲۸۶ هزار و ۷۴۴ تن و ۱۹۵ کیلوگرم گندم به ارزش ۹۲۳ میلیون و ۴۸۱ هزار و ۲۰۴ دلار یا ۲۶ هزار و ۳۱۹ میلیارد و ۲۱۴ میلیون و ۳۷۱ هزار تومان، وارد کشور شده است.

طی این مدت این میزان گندم از ۱۰ مبدأ امارات متحده عربی، انگلستان، ترکیه، سنگاپور، سوئیس، روسیه، قزاقستان، مکزیک، هلند و هنگ‌کنگ وارد کشور شده است.

این درحالی است که درهمین بازه زمانی در سال گذشته ۳ میلیون و ۲۴۱ هزار و ۱۴۵ تن و ۸۰۱ کیلوگرم گندم به ارزش یک میلیارد و ۴۱۶ میلیون و ۷۹۲ هزار و ۶۵۱ دلار یا ۲۵ هزار و ۳۷۵ میلیارد و ۶۱۵ میلیون و ۹۲۸ هزار تومان وارد کشور شده بود.

کاهش ۴۹۵ میلیون دلاری واردات گندم

بنابراین این آمار گویای آن است که واردات گندم در ۹ ماهه سال جاری نسبت به همین بازه زمانی در سال گذشته کاهشی ۹۵۵ هزار تنی یا ۴۹۵ میلیون دلاری را به خود دیده است.

به عبارت دیگر می‌توان گفت واردات گندم دراین بازه زمانی با کاهشی ۳۰ درصدی به لحاظ وزنی و کاهشی ۳۵ درصدی به لحاظ ارزشی روبه‌رو بوده است.

> مقایسه آمار گمرک در یک‌سال اخیر نشان می‌دهد که در سال جاری به لحاظ وزنی ۶۷ درصد و به لحاظ ارزشی ۶۳ درصد از واردات گندم از مبادی کشورهای روسیه و قزاقستان صورت گرفته است

برش

۶۷ درصد گندم وارداتی از مبادی روسیه و قزاقستان است

یک از اصلی‌ترین اصول در مبادلات تجاری تنوع مبادی وارداتی کشورهاست به طوری که کارشناسان معتقدند باتوجه به تحریم‌های گسترده علیه کشورمان مسئولان اقتصادی باید به سمت تنوع مبادی وارداتی رفته و یا آنکه بخش عظیمی از واردات یا صادرات خود را با کشورهای هم‌پیمان خود انجام دهند.

از همین‌رو دولت سیزدهم که روابط حسنه‌ای با کشورهای عضو اتحادیه اقتصادی اوراسیا دارد بیشتر واردات گندم را از این کشورها انجام داده است؛ به‌طوری که مقایسه آمار گمرک در یک‌سال اخیر نشان می‌دهد که در سال جاری به لحاظ وزنی ۶۷ درصد و به لحاظ ارزشی ۶۳ درصد از واردات گندم از مبادی کشورهای روسیه و قزاقستان صورت گرفته، این درحالی است که در سال گذشته هم به لحاظ ارزشی و هم به لحاظ وزنی تنها ۴۰ درصد از واردات گندم از مبادی این دو کشور صورت گرفته است و بیشترین واردات از کشورهای آلمان، ترکیه و امارات به‌صورت واسطه‌ای صورت گرفته است. درهمین خصوص چندی پیش علیرضا پیمان‌پاک، قائم مقام وزیر جهاد کشاورزی در گفت‌وگو با ایران اقتصادی اظهار کرد: یکی از اصلی‌ترین رویکردهای وارداتی دولت سیزدهم تنوع‌بخشی به مبادی واردات کالاهای مختلف خصوصاً کالاهای اساسی بوده است به‌طوری که بخش عمده‌ای از نیازهای کشور از مبادی کشورهای حوزه اوراسیا خصوصاً قزاقستان و روسیه وارد کشور می‌شود.

وی افزود: به همین دلیل در وضعیت فعلی دیگر واردات جو از اروپا صورت نمی‌گیرد و این محصول با قیمت بسیار ارزان‌تر و باکیفیتی بالاتر از این دو کشور وارد می‌شود، در زمینه روغن آفتابگردان و گندم نیز تقریباً به‌طور کامل واردات‌مان از اوراسیا است.

اخبار

وصول ۴.۵ میلیارد دلار از بدهی ارزی صندوق توسعه ملی

عضو هیأت عامل صندوق توسعه ملی گفت: در دو سال و نیم گذشته توانستیم ۴.۵ میلیارد دلار از بدهی ارزی خود را وصول کنیم.

سید علیرضا میرمحمد صادقی، اظهار داشت: «سیاست کلان صندوق در دوره جدید تغییر کرد. در این دوره وصول مطالبات با شدت و دقت از دولت و بخش خصوصی دنبال شد، همچنین حکمرانی صندوق را تثبیت کردیم و در کنار آن شفاف‌سازی انجام شد.»

وی درباره بدهکاران بانکی گفت: با توجه به بدهکاران بانکی به این سمت رفتیم که حجم بدهی این بانک‌ها را کم کنیم و در بحث بدهکاران ارزی موفق شدیم ۴۰۰ میلیون دلار از بدهی بخش خصوصی واقعی را اخذ کنیم. در دو سال و نیم گذشته ۴.۵ میلیارد دلار از بدهی ارزی نقد شد و ۱.۶ میلیارد از این مبلغ مربوط به یک سال گذشته بود.

وی توضیح داد: در یک سال گذشته ۱۱۰ میلیون دلار از دارایی معوق تملک شد و تفاهماتی با بانک‌های عامل انجام دادیم و در آینده نزدیک ۲ میلیارد دلار دیگر طلب وصول می‌شود و در ازای آن طرح‌ها به بانک‌ها واگذار می‌شود. عضو هیأت عامل صندوق توسعه ملی گفت: صندوق ۵۰۰ میلیون دلار در پروژه جدید ارزی در حوزه نفت و داروسازی سرمایه‌گذاری کرده است.

در ادامه این نشست، حسین عیوضلو عضو هیأت عامل صندوق توسعه ملی گفت: برای تأسیس صندوق‌های مشارکت توافق‌های لازم با روسیه انجام شده است و منتظر تأیید هیأت امنای این صندوق روسی هستیم، همچنین در قزاقستان نیز به توافقاتی در زمینه همکاری‌های ارزی رسیده‌ایم.

وی ادامه داد: دفتر مشترک سرمایه‌گذاری با وزارت اقتصاد تجارت قرقیزستان و با همکاری صندوق ضمانت صادرات ایران و بانک‌های عامل تأسیس و ۵۰ میلیون یورو خط اعتبار در این زمینه در نظر گرفته شده است.

دارایی‌های خرد و سهام وثیقه می‌شوند

معاون سیاست‌گذاری اقتصادی وزارت اقتصاد با بیان اینکه قانون تأمین مالی تولید و زیرساخت، مجموعه‌ای از خلأهای تأمین مالی را پوشش می‌دهد، گفت: یکی از وعده‌های وزارت اقتصاد، این است که ظرف شش ماه بعد از ابلاغ این قانون، باید جزئیات سامانه جامع وثایق را اعلام کند.

به گزارش ایسنا، سید علی روحانی در دومین «همایش تحول دیجیتال، بانک و بیمه با رویکرد هوش مصنوعی» اظهار کرد: دو موضوع اعتبارسنجی و تحول نظام وثایق در کشور از مواردی است که در حال حاضر پیگیری می‌کنیم. موضوع اعتبارسنجی سال‌هاست که در کشور دنبال می‌شود، اما اولین‌بار است که به‌صورت قانون پیگیری شده، به این صورت که سازمان‌ها به اشتراک‌گذاری داده‌هایشان موظف می‌شوند و این توسعه نظام اعتبارسنجی را متحول می‌کند.

وی ادامه داد: وزارت اقتصاد هم به تأمین این داده‌ها از اتصال نظام مالیاتی و گمرکی و دیگر سازمان‌ها به پایگاه داده موظف شده است. در عین حال که اعتبارسنجی بناست یک نظام انگیزشی برای پایبندی به تعهدات را ایجاد کند و ریسک نکول تسهیلات و ریسک معاملات را کاهش دهد.

گرانی سوخت سرمای اروپا را سوزناک تر کرد

قیمت برق خانگی در ۲۲ کشور عضو اتحادیه اروپا در نیمه سال ۲۰۲۳ در مقایسه با نیمه سال ۲۰۲۲ افزایشی بود

انرژی

افزایش شدید قیمت گاز و برق در قاره سبز، با آغاز موج سرمای شدید در بخش‌های شمالی اتحادیه اروپا.

از زمانی که کشورهای اروپایی خرید نفت از روسیه را محدود کرده‌اند، قیمت انرژی در اروپا همواره افزایشی بوده است. قیمت برق در فنلاند با آغاز موج سرمای شدید در مناطق قطبی کشورهای شمال اروپا که در روزهای آینده، بخش‌های جنوب و شمال غربی اروپا را فرامی‌گیرد و تقاضای بیشتر برای انرژی ایجاد می‌کند، به رکورد بالایی جهش یافت. براساس این گزارش، قیمت انرژی در سراسر اروپا بشدت بالا رفته در حالی که این کشورها زمستان سختی پیش‌رو دارند. انتظار می‌رود که قیمت انرژی به بیشترین حد خود برسد این در حالی است که روسیه هم عرضه نفت خود را پایین آورده است. قیمت هر بشکه نفت برنت دریای شمال امروز با یک دلار و ۱۷ سنت معادل ۱.۵۱ درصد افزایش به ۷۸ دلار و ۷۶ سنت رسید. قیمت برق در فنلاند، به رکورد بالایی صعود کرد و اپراتور شبکه (فینگرید) این کشور، هشدار داد که دوره طولانی مدت یخبندان بسیار شدید در سراسر فنلاند، تولید کافی برق را به چالش می‌کشد.

گازگرید فنلاند که اپراتور سیستم انتقال گاز این کشور است، اعلام کرد که از حق خود برای سفارش واردات بیشتر گاز طبیعی مایع (ال‌ان‌جی) برای اطمینان از سیستم مبتنی بر بازار و مقرون به صرفه متوازن و خنثی‌سازی ریسک ناکافی بودن گاز در دوره سرمای شدید، استفاده کرده است.

گازگرید فنلاند اعلام کرد که به دلیل سرمای هوای و قیمت بسیار بالای برق، پیش‌بینی می‌شود که تقاضای گاز حداقل برای آن روز، در همان حد باشد.

سرمای هوا، سرعت باد را کاهش می‌دهد و در نتیجه، تولید نیروی بادی در سراسر شمال غربی اروپا محدود می‌شود.

پس از یک پاییز گرم و آغاز ملایم‌تر زمستان، سرمای طولانی مدت پیش‌بینی شده، اکثر بخش‌های شمال غربی اروپا را فرا خواهد گرفت و در طول ژانویه ادامه پیدا می‌کند و زیرساخت‌های تأمین گاز طبیعی و انرژی اروپا را به بوته آزمون می‌گذارد.

براساس گزارش اویل پرایس، بهای معاملات گاز طبیعی تی‌تی‌اف هلند که قیمت پایه معاملات گاز بازار اروپاست، روز جمعه ۳.۶ درصد افزایش یافت و به ۳۷ دلار و ۸۰ دلار (۳۴ یورو و ۶۲ سنت) به ازای هر مگاوات ساعت رسید که سومین افزایش روزانه متوالی بود.

بررسی‌ها نشان می‌دهد همزمان با آغاز فصل سرد در قاره اروپا و افزایش قابل‌توجه تعرفه گاز و برق در اکثر کشورهای این قاره، دولت‌ها با حذف بسته‌های حمایتی از مصرف‌کنندگان، در پی ترغیب شهروندان به کاهش مصرف انرژی به هر نحو ممکن هستند.

عکس: شانا

در نیمه نخست سال ۲۰۲۳ قیمت نهایی انرژی برای مصرف‌کنندگان در قاره اروپا به اوج خود رسید.

برخی کشورها با متوقف کردن بسته‌های حمایتی، قیمت‌های بالاتری را برای مصرف‌کنندگان اعمال کرده‌اند تا با آمادگی و ضریب اطمینان بیشتر نسبت به تأمین انرژی کافی به استقبال فصل سرد سال جدید بروند.

البته همه کشورهای اروپایی در این زمینه سیاست واحدی اتخاذ نکرده و باتوجه به میزان منابع انرژی موجود و وضعیت مالی در این رابطه متفاوت عمل کرده‌اند. بر این اساس، در نیمه نخست سال ۲۰۲۳ متوسط قیمت برق خانگی در اتحادیه اروپا از ۲۵.۳ یورو به‌ازای هر ۱۰۰ کیلووات ساعت به ۲۸.۹ یورو در هر ۱۰۰ کیلووات ساعت در مقایسه با مدت مشابه در سال ۲۰۲۲ افزایش یافته است.

این گزارش نشان می‌دهد در نیمه نخست سال ۲۰۲۳، هلند بیشترین قیمت برق و گاز را در اتحادیه اروپا داشته و دست‌کم قیمت برق در این کشور نسبت به دوران پیش از جنگ روسیه و اوکراین تا ۱۰ برابر افزایش داشته است.

براساس گزارش یوروستات، قیمت برق خانگی در ۲۲ کشور عضو اتحادیه اروپا در نیمه ابتدایی سال ۲۰۲۳ در مقایسه با نیمه نخست سال ۲۰۲۲ افزایشی بوده که این وضعیت شرایط سختی را برای مصرف‌کنندگان ایجاد کرده و لازم است دولت‌ها با تعیین سقف قیمتی نه‌تنها از افزایش بیش از حد قیمت‌ها جلوگیری کنند، بلکه نسبت به کاهش قیمت‌ها به نفع مصرف‌کنندگان اقدام کنند.

برای بیش از یک دهه، خطوط لوله گاز روسیه بزرگترین منبع گاز وارداتی اروپا بود و با آغاز جنگ روسیه و اوکراین تحریم‌های غرب علیه مسکو موجب قطع گاز وارداتی از روسیه شد.

هرچند که بسیاری از کشورهای اروپایی ادعا می‌کنند منابع و ذخایر خود را تا پایان زمستان تکمیل کرده‌اند ولی کارشناسان هشدار می‌دهند که بحران انرژی در این قاره هنوز پایان نیافته است.

> در نیمه نخست سال ۲۰۲۳ متوسط قیمت برق خانگی در اتحادیه اروپا از ۲۵.۳ یورو به‌ازای هر ۱۰۰ کیلووات ساعت به ۲۸.۹ یورو در هر ۱۰۰ کیلووات ساعت در مقایسه با مدت مشابه در سال ۲۰۲۲ افزایش یافته است

برش

روند قیمت انرژی در اتحادیه اروپا

نگاهی به میزان تغییرات سال‌به‌سال قیمت برق در اتحادیه اروپا بیانگر این است که قیمت برق در نیمه اول سال ۲۰۲۳ تا ۱۴.۵ درصد نسبت به مدت مشابه سال قبل و قیمت گاز نیز ۳۷.۹ درصد افزایش یافته است که البته نسبت به میزان افزایش قیمت انرژی در نیمه دوم سال ۲۰۲۲ کمتر است.

«یوراستات» (مرکز ارائه اطلاعات آماری به نهادهای اتحادیه اروپا) در این زمینه با بیان اینکه قیمت انرژی در اروپا پس از افزایش قابل‌توجه به سمت تثبیت حرکت می‌کند، اعلام کرده است: اگرچه قیمت‌های مصرف‌کننده نسبت به سال ۲۰۲۲ کمی بالاتر است و کشورها اقدام‌های حمایتی را از قیمت انرژی متوقف کرده‌اند، اما قیمت برق و گاز در اروپا هم‌اکنون در حال تثبیت است.

در نیمه ابتدایی سال ۲۰۲۳ در منطقه اقتصادی اروپا قیمت برق از ۱۱.۴ یورو به‌ازای هر ۱۰۰ کیلووات ساعت در بلغارستان، تا ۴۷.۵ یورو در هر ۱۰۰ کیلووات ساعت در هلند متغیر است.

پس از هلند که بالاترین قیمت برق را برای مصرف‌کنندگان اعمال کرده، کشور بلژیک با ۴۳.۵ یورو در هر ۱۰۰ کیلووات ساعت، رومانی با ۴۲ یورو و آلمان با ۴۱.۳ یورو قرار دارند.

همچنین در فرانسه نیز به دلیل اینکه بالاترین سهم انرژی هسته‌ای در تولید برق را دارد، (حدود ۶۹ درصد براساس آمار سال ۲۰۲۱) قیمت برق نسبت به بسیاری از کشورهای اتحادیه پایین‌تر است و هر ۱۰۰ کیلووات ساعت برق با مبلغ ۲۳.۲ یورو در اختیار مصرف‌کنندگان قرار می‌گیرد.

۴ میلیون و ۱۰۰ هزار بخاری راندمان بالا جایگزین بخاری‌های فرسوده می‌شود

معاون وزیر نفت و مدیرعامل شرکت ملی گاز ایران در جلسه با مدیران شرکت‌های فولادی کشور، با تأکید بر اینکه دغدغه شرکت ملی گاز ایران برای تأمین گاز صنایع و رونق تولید آنها مبتنی بر منافع ملی است، گفت: این توجه اگر بیشتر از صاحبان صنعت نباشد، کمتر نیست.

مجیدچگنی درجلسه با حضور مدیران عامل و نمایندگان شرکت‌های بزرگ فولادی کشور، اظهار کرد: موضوع پیشی گرفتن مصرف بر تولید انرژی و به‌طور مشخص گاز بویژه در فصل سرد سال، یکی از موضوعات مهم اقتصادی کشور است.

مدیرعامل شرکت ملی گاز ایران افزود: از آنجا که صنعت گاز کشور بیش از ۳ دهه است که به‌عنوان پیشران اقتصاد کشور نقش قابل توجهی در رشد و رونق تولید در بخش‌های مختلف ایفا می‌کند، تلاش دارد تا با رفع این مشکل در کشور، حداکثر حمایت ممکن از صنایع را صورت دهد.

چگنی در ادامه، گفت: با توجه به اینکه در دوره سرد سال، ۷۰ درصد گاز کشور در بخش خانگی مصرف می‌شود و با در نظر گرفتن حجم بالای تجهیزات گازسوز راندمان پایین در بخش خانگی، راهکار جایگزینی بخاری‌های گازسوز راندمان بالا رده انرژی AوB با بخاری‌های گازی راندمان پایین به‌عنوان یک طرح ملی و زود بازده به مراجع بالادستی ارائه و از سوی شورای اقتصاد تصویب شد.

معاون وزیر نفت در امور گاز افزود: برنامه ما این است که در فاز نخست اجرای این طرح در یک بازه زمانی حداکثر ۵ ساله، ۴ میلیون و ۱۰۰ هزار بخاری راندمان بالا، جایگزین بخاری‌های فرسوده شود. البته چشم‌انداز کلان این طرح، تعویض ۲۰ میلیون بخاری است که در مراحل بعد و با طی شدن روال قانونی، قابل اجرا خواهد بود.

مدیرعامل شرکت ملی گاز ایران با اشاره به انتشار فراخوان عمومی برای مشارکت همه بخش‌ها در این طرح گفت: به مشارکت‌کنندگان در این طرح به ازای جایگزینی هر تعداد بخاری با راندمان بالا به جای بخاری فرسوده، گواهی صرفه‌جویی از سوی این شرکت ارائه می‌شود و این امکان برای صاحب گواهی فراهم است که گاز صرفه‌جویی شده را یا در صنعت به مصرف برساند یا در بورس انرژی به قیمت دلخواه به دیگر بخش‌ها بفروشد.

چگنی با تأکید بر اینکه مزایای مشارکت در این طرح به دلیل زود بازده بودن بسیار ارزشمند است، گفت: مشارکت در این طرح از جنبه ایفای نقش مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها نیز حائز اهمیت است؛ ضمن اینکه هر میزان کاهش مصرف در بخش خانگی منجر به افزایش درصد تأمین گاز صنایع خواهد شد و به بیان دیگر، مشارکت در این طرح، یک عمل دوسویه به نفع مردم و صنعت است.

> راهکار جایگزینی بخاری‌های گازسوز راندمان بالا رده انرژی AوB با بخاری‌های گازی راندمان پایین به‌عنوان یک طرح ملی و زود بازده به مراجع بالادستی ارائه و از سوی شورای اقتصاد تصویب شد